

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

გრუზინოვი ევგრაფ იოსების ძე

გრუზინოვი ევგრაფ იოსების ძე (1770, ნოვოჩერკასკი, – 5. IX. 1800, იქვე), რუსეთის სამეფო კარბე დაწინაურებული სამხედრო მოღვაწე, წარმოშობით ქართველი, რომან ნამჩევაძის (იხ. გრუზინოვები) შვილიშვილი. თავი გამოიჩინა 1788-90 რუსეთშვედეთის ომსა და პოლონეთის 1794-96 კამპანიაში. 1796 დაავალეს კაზაკთა ლაიბგვარდიის პოლკის დაკომპლექტება (პოლკის პირველი მეთაური თვითონ იყო). 1797 მიანიჭეს გვარდიის პოლკოვნიკის წოდება. ერთხანს იმპ. პავლე I-ის ნდობით სარგებლობდა, მაგრამ 1798 აპრ-ში იმავე იმპერატორის ბრძანებით დააპატიმრეს და რეველის ციხეში ჩასვეს, შემდეგ ჩერკასკში გადაასახლეს. 1800 წ. 5 სექტ., სპეც. სამხ. სასამართლოს განაჩენით, სიკვდილით დასაჯეს. ვარაუდობენ, რომ გ-ის დევნასა და სიკვდილით დასჯას პოლიტ. მოტივი ედო საფუძვლად. ა. სუვოროვის სამხ. სკოლის ტრადიციებზე აღზრდილი გ. სხვა მოწინავე ოფიცრებთან ერთად აშკარად გამოთქვამდა უკმაყოფილებას სუვოროვის სამხ. და პოლიტ. ასპარეზიდან ჩამოცილების გამო. გ-ისა და მის თანამოაზრეთა პოლიტ. პლატფორმა მიზნად ისახავდა რუსეთში არსებული წყობილების დამხობას. მათი აზრით, მართვა-გამგეობა „სახალხო სენატს“ უნდა აეღო ხელში, მომავალი საზ-ბის ცხოვრებას კი საფუძვლად უნდა დასდებოდა „ბრძნული კანონმდებლობა“, რ-ის წინაშე ყველა მოქალაქე თანასწორუფლებიანი იქნებოდა. გ. მაღალ შეფასებას აძლევდა ე. პუგაჩოვსა და მის მოძრაობას. დაჯილდოებული იყო უმაღლესი სამხ. ორდენებით.

ლიტ. : გ ვ ი ნ ჩ ი ძ ე თ., რუსეთის საზოგადოებრივი მოძრაობის ისტორიიდან, თბ., 1957; გ ი ს ი ვ ე, Братъя Грузиновы, Тб., 1965.

თ. გვინჩიძე

